

Unyanyasaji wa Mtoto / Watoto wenye wako kwenye familia ya vurugu Karatasiukurasa ya habari ya habari

Vurugu na Mfiduo wa ghasia katika familia hudhuru watoto leo na katika maisha yao ya baadaye

Kote nchini Canada, kuna watoto wanaoyanyaswa au wanaopuuzwa. Wanaweza kua wanaishi kwa nyumba zenye hasira na vurugu au katika mazingira ambapo kuna kulevya.

Jinsi unyanyasaji, upuuzi na kuwa kwenye vurugu huathiri watoto

- Watoto wanaweza kuwa waoga na wasiwasi, wakiamini kuwa dunia ni mahali pa hatari.
- Wanaweza kuwa wakali, wenye kisirani na kufanyia uonevu wengine.
- Wanaweza kuwa wasionyesha hisia na kujitenga, na kufikiri wao hawawezi kubadilisha sehemu yoyote ya maisha yao.
- Wanaweza kuwa na matatizo ya kujifunza, kwa sababu kiasi ya ubongo wao ni kushughulika na kazi nyingi za msongo wa kuishi katika mazingira ya unyanyasaji.
- Wao wanaweza kuwa katika hatari kubwa ya kukomariya kuwa wenye kutesa watu wengine, au kuteswa au vyote viwili.
- Dhuluma ina yatokana na unyanyasaji wa familia huathiri maendeleo ya ubongo wa watoto.¹

Na hiyo huathiri maendeleo yao ya kimwili, kiakili, kihisia na kiroho. Pia huathiri uwezo wao wa kuungana na watu wengine na kuwa na marafiki. Kama watoto wanaendelea kuwa kwenye vurugu na unyanyasaji wa familia, majeraha itaendelea na kuathiri akili zao na maendeleo yao kanuni.

Aina ya unyanyasaji

KUPUUZWA NI PAMOJA NA:

- Kusipo pana chakula cha kutosha, mavazi, malazi, huduma za afya, au kinga dhidi ya madhara
- Kusipo eneza mahitaji ya mtoto kwa ajili ya mapendo na mana ya kujisikia kwako

KUUMIA KIHISIA INAWEZA KUA:

- Yatokanayo na ghasia ya familia au vita kali
- Sugu pombe au kutumia vya kupita madawa ya kulevya na mlezi au mtu wowote katika nyumba
- Kukataliwa
- Muafaka wa upinzani, vitisho, udhalilishaji, shutuma, au matarajio ya mtoto

UNYANYASAJI WA KIMWILI hufanyika wakati mtu anatumia nguvu ya kudhidi kwa mtoto kwa makusudi na inatokeya kumuumiza kimwili.

UNYANYASAJI WA KIJINSIA ni kuanzisha mtoto wa mtu yeyote kufanya vya ngono, kwa shuguli au kwa tabia.

- Unyanyasaji wa kijinsia uko pamoja na ngono ya kugusa, ngono ya kufanya, kuchukua faida ya mtoto ya kujamiiana au kuwasababisha mtoto na ngono
- Unyanyasaji wa kijinsia inaweza tendwa na mzazi, rafiki, jamaa, au mtu hajuwikane. Katika kesi nyingi ya unyanyasaji wa kijinsia, unyanyasaji wa kijinsia unafanywa na mtu mtoto anajua.

Dalili kwamba mtoto au kijana anaweza kuwa katika mazingira ya unyanyasaji

Si watotowote wenye wako katika unyanyasaji au kupuuzwa kwa wako na hizi tabia. Siyo watoto wote ambao wanaonesha tabia hizi wanaishi katika nyumba zenye zina unyanyasaji au vurugu. Hata hivyo, kama umeona zifuatazo, fahamu kwamba mtoto au kijana naweza kuwa wanaishi katika mazingira ya unyanyasaji ambapo wao ni kupata madhara au ni kuwa kati ya ghasia ya familia:

- Mtoto ambaye mara nyingi ana njaa, mchafu au bila nguo ianyolingana na hali ya hewa
- Mtoto mdogo mara nyingi kuacwa peke yake
- Mtoto au kijana ambaye anaonekana kuchukua majukumu ya watu wakubwa, mara nyingi kama kutunza ndugu au dada mdogo, kufanya kazi za nyumbani au kujaribu "kutunza" mzazi
- Mtoto ambaye hana nguvu au hana hisia
- Mtoto ambaye anakataa kushiriki au kuvaa jinsi inavyotakikana ilikushirikiki kwa michezo
- Mtoto ambaye mara nyingi ana fujo, hasira na uadui kwa watu wengine
- Maumizi yenye hayana maelezo au majeraha, sana sana katika mahali ambao watoto hawazowei kupata madhara wakati wanacheza au wanazunguka
- Maumizi ya kimwili au majeraha ambapo maelezo hayalingani na asili ya majeraha
- Maumizi ya kimwili / au kuchomwa yenye inaonyesha kwamba kitu kimetumiwa kwa kuchomwa, kwa mfano, sigara, chuma au jiko la umeme
- Mtoto ambaye anajua zaidi kuhusu ngono kuliko kawaida kwa umri wao
- Mtoto mwenye kutenda kujamiiana karibu ya watu wakubwa au watoto wengine
- Mtoto ambaye ana dhinisha au ana mazungumzo ya wazi kuhusu unyanyasaji wa kijinsia
- Mtoto au kijana anayetoroko nyumbani tena na tena
- Mtoto au kijana anaye tumia pombe au madawa ya kulevya

Kama unashukia unyanyasaji wa mtoto, kughafalisha au kutelekezwa kwa vurugu ya familia – piga ripoti

Kama unashukia mtoto ananyanyaswa au anagafhalishwa na mzazi au mlezi, ripoti dhana yako mara moja. Ita polisi, au Mamlaka ya Huduma ya Familia na mtoto. Simu ya saa 24 kwa Huduma ya Child Abuse Hotline: **1-800-387-KIDS (5437)**.

Usimwambie mzazi wa mtoto au mlezi.

Kama unashukia mtu mwingine asiye mzazi au mlezi ananyanyasa mtoto, ripoti dhana yako mara moja kwa polisi. Angalia ndani ya kitabu cha simu utafute namba ya simu ya polisi katika eneo lako.

Kama wewe au mtu unajua yuko katika hatari ya haraka, piga simu 911 au Child Abuse Hotline **1-800-387-KIDS (5437)**. Kwa ajili ya kusaidia katika jamii au kwa maelezo zaidi, tafadhali piga simu ya saa 24 kwa Huduma ya Ghasia ya Familia Laini ya habari Kupiga bure **310-1818** au **www.familyviolence.alberta.ca**. Alberta Children and Youth Services ni fahari kuongoza Huduma ya Kujitokeza ya Alberta ya Kuzuia Ukatili na uonevu wa Familia.

¹Perry, B., (2005). Athari za uharibifu wa unyanyasaji wa nyumbani kwa Watoto. Katika huduma wa Watoto na Vijana wa Alberta, kutokea ku kitabu *Family violence it's your business: Community resource guide* (pp. 9-10). Edmonton, AB: Queen's Printer kutokea http://www.child.alberta.ca/home/images/familyviolence/FVP_CommunityResourceGuide_20080528.pdf

Kwa habari zaidi juu ya mada hii, rejea ku kitabu cha unyanyasaji wa mtoto/ Watoto wenye wako kwenye familia ya vurugu kati Ghasia ya Familia (Child Abuse/Children Exposed to Family Violence Booklet); inapatikana katika **www.familyviolence.alberta.ca** au kwa njia ya simu katika **310-1818**, kwa bure katika Alberta.